

slovo

5-6/2021

Máj - Jún

MESAČNÍK CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV RANKOVCE

Sviatky Svätého Ducha

KTO JE DUCH SVÄTÝ?

■ Anna Debnárová

„Boh totiž zjavil nám to Duchom; lebo Duch skúma všetko, aj hĺbky Božie. Ved' kto z ľudí vie, čo je v človeku, ak nie duch človeka, ktorý je v ňom? Tak ani veci Božie nepoznal nikto, iba Duch Boží. My sme však neprijali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme vedeli, čo sme z milosti Božej dostali.“
1K 2, 10 – 12

Už samotný názov príspevku prezrádza, že našu pozornosť chceme venovať Duchu Svätému, ktorého si najviac všímame počas Svätodušných sviatkov. Otázka – Kto je Duch Svätý? – nám zase prezrádza to najpodstatnejšie, že Duch Svätý je osoba. Nejde teda o žiadneho neosobného ducha, ale o osobu. Je to tretia osoba Svätej Trojice, rovnako ako Otec a Syn. Je však osobou v inom zmysle ako Otec a Syn. Je osobou v tom zmysle, že skrze Neho formuje Boh Otec a Boh Syn ako osobnosti nás („A keďže ste synovia, poslal nám Boh do srdca Ducha svojho Syna, volajúceho: Abba! Otče!“ G 4, 6) Ducha Svätého nemožno od Boha oddeliť, tak ako nemožno oddeliť slnečný lúč od Slnka. Náuka o Duchu Svätom, pneumatológia, patrila vždy k tým menej rozvíjaným častiam kresťanského učenia. A to aj napriek tomu, že k teológii prvého a druhého článku Apoštolského vyznania vedie cesta len skrze vyznanie Ducha Svätého. A tak umiestnenie Ducha Svä-

tého na tretie miesto v Apoštolskom vierovyznaní neznamena hodnotenie Jeho významu. Viera v Ducha Svätého kresťanskú vieru završuje a uzatvára. Právom je potom Duch Svätý nazývaný otcom alebo matkou viery, pretože vzbudzuje túžbu po Bohu a dáva odvahu k tomu, aby sme Boha oslovovali Abba, Otče („A ten istý Duch spolu s naším duchom osvedčuje, že sme Božie deti.“ R 8, 16) Rozvoj pneumatológie začína až v pietizme a následne s príchodom letničných a charizmatických hnutí.

Všetky biblické jazyky majú svoj vlastný pojem, ktorým označujú Ducha Svätého. Avšak rod týchto slov, ktorý je rozdielny, poukazuje na ťažkosti s jeho presným určením. Spiritus v latinčine, je mužského rodu; rúach v hebrejčine je ženského rodu a grécke pneuma je stredného rodu. Kým rúach vo význame vietor, vzduch, dych sa v príbehu stvorenia sveta znáša nad vodami, tak grécke pneuma tvorí protiklad k „telesnosti“, k stvorenej pomínutelnosti a je živou silou, mocou vychádzajúcou od Boha. Duch Svätý je teda neviditeľná Božia sila a Božia moc, ktorá pôsobí tvorivým spôsobom, pretože volá k životu. A tak teda samotný Duch Svätý zostáva pre nás do určitej miery aj tajomstvom. Z Biblie sa síce nedozvieme o tom, ako vyzerá, ale dozvieme sa niečo podstatnejšie – čo je Jeho úlohou a ako Ho rozpoznať v tomto svete.

Na základe uvedených slov z 1. listu Korintským môžeme povedať, že Boha poznávame Jeho Duchom.

On v nás budí túžbu volať na Hospodina. Skrze pôsobenie Ducha Svätého môžeme lepšie porozumieť Božiemu slovu. Zohráva teda dôležitú úlohu – vyučuje nás skrze Božie slovo; svedčí o Pánovi Ježišovi; vedie nás na ceste viery a pomáha poznávať pravdu; povoláva nás do rôznej služby na Pánovej vinici; ale aj usvedčuje z hriechov. V Novej zmluve je Duch Svätý nazvaný aj Paraklétos, čo znamená Ten, ktorý sa prihovára ľuďom; ktorý je naším Radcom, Potešiteľom, Pomocníkom. Vidíme, že Duch Svätý je Boh, ktorý je aktívny, ktorý koná a pracuje na našej spáse. On nám pomáha spoznávať Pána Ježiša, Jeho slovo, On je prítomný aj vo sviatosťi Krstu svätého a Večere Pánovej. Dar Ducha Svätého dostávame vo sviatosťi krstu, a tam je na nás, či budeme toho Ducha uhášať, alebo Ho necháme v nás pôsobiť.

Aj napriek tomu, že pôsobenie Ducha Svätého sa mnohým spája až so Svätodušnými sviatkami, Letnicami, On existuje od večnosti tak ako aj Otec a Syn. Je prítomný už pri stvorení sveta, kde sa vznáša nad vodami („Zem však bola beztvárna a pustá; tma bola nad prahlinou a Duch Boží sa vznášal nad vodami.“ 1M 1, 2) Neskôr Jeho pôsobenie vnímame skrze život a dielo prorokov. Až po Jeho zoslaní už všetci ľudia môžu dostať dary Ducha Svätého.

S Duchom Svätým prichádzajú aj dary – je to predovšetkým viera, ale dostávame aj dary, ako píše apoštol Pavel, na všeobecný úžitok, ktoré nazývame charizmy. Môžu

to byť rôzne dary – dar vyučovať iných, dar kázania, povzbudzovania, napomínania atď. Každý by mal skúmať svoje duchovné dary, aby ich dokázal využiť v službe Bohu a blížnym. Najväčším duchovným darom je však láska – láska k Bohu, láska k sebe i láska k blížnemu. Čo je konané bez lásky – nemá zmysel (1K 12 – 14). Apoštol Pavel dokonca hovorí aj o ovoci Ducha („Ale ovocie Ducha je: láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, vernosť, krotkosť, zdržanlivosť.“ G 5, 22 – 23a), ktoré vo svojom živote – v myšlienkach, slovách i skutkoch prinášame len vtedy, ak je v nás prítomný Duch Svätý. Martin Luther o ovoci píše ako o tom, čím je Bohu vzdávaná úcta a prostredníctvom čoho sú lákaní ostatní k učeniu a viere v Krista. Jednotlivé prejavy „ovocia Ducha“ môžeme charakterizovať ako etické vlastnosti, ktoré sa musia u každého kresťana, i keď v rozličnej zrelosti, vyskytovať všetky.

Nechajme sa teda viesť týmto Duchom a neodporujme Jeho vedeniu! Nositeľmi Ducha však môžeme byť nielen ako jednotlivci, ale aj ako spoločenstvo, cirkevný zbor i cirkev! Len s Ním, s Jeho darom a s Jeho pomocou môžeme kráčať po úzkej ceste života a prejsť úzkou bránou do večnosti. Duch Svätý je silou viery a zároveň aj silou, ktorá z viery vychádza a vedie k praktickému konaniu. Preto denne-denne prosíme o dar Ducha svätého. Veni Sancte Spiritus! Príď Duchu Svätý! ■

KROTKOSŤ

■ Fraňa Ondrašiková

Keď sa povie slovo krotkosť, hneď si spomeniem na môjho najobľúbenejšieho psa z detstva. Volal sa Andy a bol to vlkopes. Jeho dedo bol vlk-samotár, ktorý sa zatúlal až k dedine a dal sa dokopy s fenkou nemeckého ovčiaka.

Andy mal v povahe psa aj vlka. Bol verný, hravý, ochraňoval ma, tak ako psy majú vo zvyku. Avšak mal aj vlčiu divokú, neskrotnú povahu. Keď na prechádzke zbadal srnu, prestal poslúchať, rozbehol sa za ňou a bez váhania ju uštvál k smrti. Nosil v sebe neskrotného divočáka. Prečo to spomínam? Pretože si myslím, že tak nejako je to aj s kresťanmi. Kresťan nosí v sebe dvojité výbavu. Máme v sebe genetickú výbavu prvého človeka so sklonom k divokosti a hriechu, a zároveň nosíme novú výbavu – Kristov charakter, ktorý je nám daný cez Ducha Svätého. Krotkosť je jednou z charakterových vlastností Božích detí, apoštol Pavel ju radí medzi ovocie Ducha Svätého. V niektorých charakterových vlastnostiach sa nám darí viac, v niektorých menej. Pre mňa byť krotkou je skutočne výzvou, nie je to moja prirodzená vlastnosť. Naopak mám v tejto oblasti skutočne ťažkú genetickú výbavu. Ja, aj moji predkovia boli výbušní, rebelujúci a nervózni ľudia. Keď sa mali moji strýkovia zísť na nejaké rodinné posedenie, tak sa babka horlivo modlila, aby sa zas

nepohádali a nebol „hriech“.

Čo hovorí Biblia o krotkosti? Krotkosť, ktorá sa prekladá aj ako miernosť či tichosť, je vzácna vlastnosť pred Bohom. Aj apoštol Peter vyzdvihuje túto vlastnosť, keď píše o ozajstnej ozdobe človeka: „...ale skrytý človek srdca, to jest neporušiteľný a pred Bohom veľmi vzácny duch krotkosti a tichosti“ (1Pet 3,4). A naozaj, mohli by sme povedať, že v dnešnej dobe je krotkosť vzácna, nie v jej vôbec veľa, skôr ako šafranu.

Krotkosť je nie len ovocím Ducha Svätého, ale aj oblečením kresťana. Apoštol Pavol vo svojich listoch dáva na krotkosť často silný dôraz. V liste galatskému zboru hovorí, že krotkosť je ovocím Ducha, a v liste zboru v Koloseách píše: „ako vyvolení Boží, svätí a milovaní oblečte si srdečné milosrdenstvo, dobrotivosť, pokoru, krotkosť, trpezlivosť.“ (3Kol 3,12) Ovocie je niečo, čo kresťan vydáva automaticky, na základe toho, čo má vo svojom vnútri. Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie. Paralela s oblečením kresťana zas dáva dôraz na naše každodenné rozhodnutie, snaženie a možno aj nácvik, akýsi tréning. Každé ráno sa musím rozhodnúť, čo na seba dám – napr. košeľu či tričko? Každé ráno by som sa mal tiež rozhodnúť, či si vezmem nervozitu, hnev, zlosť alebo miernosť, vľúdnosť a asertívnosť? Človek, ktorý má výbušnú povahu, takýto tréning potrebuje.

Krotkosť neznamená submisívnosť, nevýraznosť, nie je to ani slabosť, ako by sa na prvý pohľad

mohlo zdať. Avšak pravá krotkosť je úzko spojená s pokorou. Pavel, keď spomína krotkosť, tak hneď vedľa nej stojí pokora. Viete, o kom Boh povedal, že je najpokornejší (jeden komentár prekladá najkrotkejší) človek na celej tvári zeme? O Mojžišovi. O tom Mojžišovi, ktorý v zúrivosti zabil človeka a ktorý v hneve búchal palicou na skalú, aby dala vodu. Mojžiš bol nervák, ale v rozhodujúcich chvíľach sa pokoril pred Bohom, uznal Božiu autoritu a poddal sa.

Nástrojom krotkosti je jazyk. Apoštol Jakub píše, že ak skrotíme svoj jazyk, tak skrotíme aj celé telo. V Prísloviach nájdeme mnoho múdrych rád, ako a prečo ovládať svoj jazyk, napr. „Krotká odpoveď odvracia prchkosť, ale urážlivé slovo vzbudzuje hnev.“ (Pr 15,1) Niekedy sa mi zdá, že keby naši politici mali túto základnú zručnosť, nepadali by vlády a celej spoločnosti by sa lepšie dýchalo.

Krotkosť je nevyhnutná pri tzv. cirkevnej kázni. Ak vznikne v zbere, cirkvi nejaký vzťahový problém, konflikt, poklesnutie do hriechu a ide sa riešiť, nesmie sa zabudnúť na pravidlo „napomínaj v krotkosti“. „Bratia, ak by niekoho aj pristihli pri nejakom poklesku, vy duchovní, napravte ho v duchu tichosti (krotkosti)“ (Gal 6,1). „A služobníkovi Pánovmu nesluší sa vadiť, ale byť prívetivým ku všetkým, spôsobilým vyučovať a trpezlivo krivdy znášať. Protivníkovi nech krotko karhá, či by im Boh nedaroval pokánie, aby poznali pravdu.“

(2 Tim2, 24-25) V cirkvi, v zboroch, v obciach, kde žijeme, je nesmierne dôležité mať tzv. mierotvorcov – ľudí, ktorí sú pokojným a rozumným hlasom v časoch, keď sú davy strhávané zhubnými vášňami.

Pri tréningu krotkosti pozerajme na Pána Ježiša, najmä pašiové udalosti sú praktickým príkladom toho, čo znamená krotkosť. Keď to zvládneme, aj nám znie zaslúbenie: „Blahoslavení krotkí, lebo oni dedičmi zeme budú.“ (Mt 5,5) ■

ZDRŽANLIVOSŤ – POSLEDNÉ OVOCIE DUCHA SVÄTÉHO

■ Lýdia Kniežová

Zdržanlivosť – aká úžasná a potrebná vec, no aká ťažká ... Neboli práve tieto slová aj vo vašom vzdychu? Nepoviete si aj vy často: Keby som sa bol/a zdržal/a! Keby som to len nepovedal/a! Teraz by som nemusela ľutovať; mohla by som mať lepšie vzťahy; mohla by som mať viac pokoja.

To, že je toto ovocie Ducha (Gal. 5,22-23) vymenované ako posledné, deviate v poradí, neznamená, že je menej významné. Lebo ani proti nemu nie je zákon, ako je to napísané v závere 23. verša.

Slovo zdržanlivosť by sme mohli, podľa synonymického slovníka, nahradiť aj slovami abstinencia, asketizmus, striedmosť, odriekanie, rezervovanosť, diskretnosť a niekedy aj mlčanlivosť či taktnosť. Niektoré

z týchto slov vyvolávajú pozitívne a niektoré nie práve lichotivé pocity.

Asi to bude tak, že niekedy je potrebné a dobré byť zdržanlivý a niekedy zase nie. Úplne ideálne by bolo, keby sme vedeli v pravú chvíľu bleskovo posúdiť, vyhodnotiť a správne zareagovať. Možno sa aj snažíme, no veľakrát si musíme iba vzdychnúť: Keby som len bol/a ...

Keď som manželovi povedala, že mám napísať tento článok, povedal: „To môžeš, máš bohaté skúsenosti ... :).“ V mladosti určite nebola zdržanlivosť mojou silnou stránkou. Život ma však učil a v mnohom aj naučil. Teraz si niekedy musím povedať, že som nemusela reagovať tak zdržanlivo. Na druhej strane, mala som kolegyňu, ktorá ma privádzala do zúfalstva svojimi rýchlymi reakciami, či už slovnými alebo praktickými. Nemyslela na to, akú neistú a nervóznou atmosféru okolo seba šíri. Vždy mala správny názor, na všetko a každého, vždy vedela, ako zareagovať. Zdržanlivosť bol pre ňu úplne neznámy pojem.

Pán Ježiš bol zdržanlivý, no nepôbil chladne, ale skôr rozvážne. Aj on sa ocitol niekoľkokrát v situácii, keď uznal za vhodné nebyť zdržanlivý, prejavíť sa ostrejšie, jednoznačnejšie, ráznejšie než by sme možno čakali. Napríklad keď čístil chrám od kupcov a obchodníkov. Učeníci častejšie urobili alebo povedali veci, ktoré museli ľutovať alebo naprávať. Zišlo by sa im zo zdržanlivosti Pána Ježiša.

Zdržanlivosť patrí k ovociu Ducha Svätého. Keď Ho máme, mali by

sme prinášať Jeho ovocie. Myslím si, že každý z nás vie, ako na tom je, či sa staráme o ten strom – Ducha Svätého – či mu dávame dostatok priestoru, aby v nás rodil ovocie. Ovocie, ktoré je šťavnaté, osviežujúce a prináša potešenie pre naše okolie i pre záhradníka, ktorý sa chce tešiť zo svojho pestovateľského úspechu.

Ja nemám záľubu v pestovaní alebo záhradkárčení, no rada užívam vypestované plody. Vo svojom okolí mám však ľudí, ktorí milujú túto činnosť, je to ich hlavným koníčkom, vedia o tom rozprávať hodiny, tešia sa zo svojich úspechov a trápia ich neúspechy. Analyzujú svoje chyby, aby ich nabudúce neopakovali a aby boli úspešnejší.

Pestujme v spolupráci s Duchom Svätým zdržanlivosť. Analyzujme svoje neúspechy, aby sme sa poučili a nabudúce sa nám podarilo ovocie zdržanlivosti priniesť. ■

TICHÝ HLAS, KTORÝ VÍTAZÍ

■ Andrea Korečková,
z knihy *Myšlienky do vrecka*

Nebude sa hádať, nebude kričať nik nepočuje jeho hlas na veľkých cestách. Nalomenú trstinu nedolomí, hasnúci knôtik nedohasí, kým neprivedie právo k víťazstvu.

Matúš 12,19-20

Milovaný Boží. Nositeľ Ducha Božieho. Vyvolený služobník. Takto ho popisujú dávne proroctvá. A potom je tu ešte jeden zaujímavý opis:

„Nebude sa hádať, nebude kričať, ani nikto na uliciach nepočuje Jeho hlas. Nalomenú trstinu nedolomí a tlejúci knôt neuhasí...“ (Mt 12,19-20; Iz 42,1-4)

Je veľmi pravdepodobné, že keby zostúpil znova na túto zem, raz-dva by sme Ho prerobili. Pretože my súrne potrebujeme ideálne riešenia, ideálnych vodcov, ideálne počty. V podstate by sme robili to, čo kedysi jeho súkmeňovci. Chceli mať kráľa – vodcu. A keďže On mal inú predstavu, zradili ho a vydali na smrť.

Nemáme čas sa započúvať do tichého hlasu, ktorý sa nám chce prihovoriť. Potrebujeme konať, aby sme zachránili celý svet. Iná cesta ako cesta akcie jednoducho neexistuje. Lenže dávne proroctvo o hlase, ktorý sa nechce hádať ani kričať, iba v tichosti pozývať, sa nezmení. On má skutočne svoj vlastný spôsob, ako doviest' spravodlivosť k víťazstvu. Kiež by sme sa nechali premôcť tichým hlasom. ■

ŽALM 1 - BLAHOŠLAVENÝ MUŽ

■ Daniel Mišina

Súčasná pandémia je mĺňnikom. Ako letopočty počítame pred a po Kristovi, tak minimálne v najbližších rokoch budeme svoje životy počítat' na obdobie pred a po pandémii.

Tak teda, pred časom (čítaj: pred pandémiou) sme od známych zo Sliezska dostali CD Brouci – Nemusím se bát.

Je na ňom aj 1. Žalm v reggae prevedení. V okamihu si ma získala a stala sa mojou obľúbenou skladbou. Veď si ju vypočujte a posúďte sami (<https://youtu.be/ObUe6VouDt8>)

Počas pandémie sme rovnako, ako asi väčšina z vás, mali virtuálne spoločenstvo. Kvôli deťom sme „chodili“ na besiedky. Týmto ďakujem všetkým, ktorí na deti pamätali. Na jednej besiedke hovorili príbeh, ako Pán Ježiš umyl učeníkom nohy. Tento možno až notoricky známy príbeh ku mne nanovo prehovoril. Spolu s Petrom uctieваме Pána Ježiša ako ctihodného Majstra. A tým isto bol a je. No Pán Ježiš sa na nič nehral. Bol mužom činu. Praktik. Zrejme tam nebol sluha, učeníci hrali formu a tak nastala patová situácia – nemal im kto umyť nohy. Pán Ježiš vstal, opásal si zásteru, zobral lavór a začal robiť, čo bolo treba, umývať nohy tým, ktorí boli pri veľkonočnom stole.

Pán Ježiš to urobil „vediac, že Mu Otec všetko dal do rúk.“ Bol ako strom zasadený pri vode, s jasným vedomím, kto je a aké je Jeho poslanie. Umytie nôh učeníkom nemohlo mať žiaden negatívny vplyv na Jeho hodnotu a dôstojnosť, nemohlo ho to „vykoreniť“.

Zdá sa, že doba veriacim ľuďom nepraje. Intenzita a mohutnosť tlaku proti kresťanom je neuveriteľná. A lepšie to zrejme v dohľadnej dobe nebude. Jeden príklad za všetky: vo Fínsku je trestne stíhaná bývalá ministerka vnútra, poslankyňa Päivi Räsänen. Jej zločinom sú biblické názory, ktoré verejne prezen-

tuje. Nedávno jej vyjadrila podporu aj naša cirkev.

Eko-aktivisti bijú na poplach, že s vodou budú problémy. Že globálne otepľovanie a nedostatok pitnej vody povedú k novodobému sťahovaniu národov. Že kvôli vode budú vojny.

Doba sa vyvíja tak, že to vyzerá, že aj so živou vodou Božieho slova budú problémy. Bude jej nedostatok. Nebude jednoduché sa k nej dostať. Už dnes je v móde sedieť v kruhu bezbožníkov a posmievačov. Ako povedal Doc. Ján Grešo: Posmievači alebo cynici sú ľudia, ktorým nič nie je sväté. Majú cynický postoj k duchovným a mravným hodnotám, ktoré sa osvedčili a overili cez mnoho generácií, cynizmus voči dôstojnosti ľudského života. Toto ich cynické ignorovanie etických hodnôt vedie iba k chaosu. Keď sa pozrieme na dianie v našej spoločnosti, v Európe, vo svete, nevyzerá to ako jeden veľký chaos?

Bude to chcieť nesmiernu odvahu nechodiť podľa rady bezbožníkov, na ceste hriešnikov nestáť a v kruhu posmievačov nesediť. Nebude to jednoduché. Bude to chcieť obrovskú guráž. No budú to práve títo posmievači, cynici, ktorých vietor odveje ako plevy a jednoducho neobstoja. Božie slovo nám hovorí, že Pán Boh vie o našej ceste, že pri toľkoch živého Božieho slova nebudeme vädnúť, práve naopak, budeme aj v dobe sucha naďalej prinášať ovocie a žiť zmysluplný a hodnotný život. Blahoslavený život. Preto sa nemusíme báť, nemusíme hrať formu, ale s radosťou robiť všetko, čo treba, aby

naše rodiny, zbor, spoločnosť vedeli, kde je voda Božieho slova, mali k nej prístup, úžitok a večný život.

Tak si teda s radosťou dajme riadnu dávku žalmového reggae: Budu jako strom stojící u vody a moji oporou je mi živý Pán! ■

VÝROČIE: JÁN JESENSKÝ – JESSENIUS

■ Katarína Hašková

Je po ňom pomenovaná lekárska fakulta Univerzity Komenského so sídlom v Martine. Jeho meno nesie aj planétka objavená v roku 1984. Volá sa tak aj rýchlik EC. Bola mu udelená čestná plaketa uznania. 21. júna si pripomíname 400 rokov od jeho násilnej smrti. Kto to bol, čo dokázal a čím sa prevínil?

Ján Jesenský pochádzal zo starej uhorskej šľachtickej rodiny. V 16. storočí, teda v dobe, keď sa narodil, bolo územie Slovenska pod neustálou hrozbou tureckých vpádov, preto sa jeho otec rozhodol radšej stiahnuť do Vrocvála v dnešnom Poľsku. Bol pokrstený a vychovaný ako evanjelik, čo vo významnej miere ovplyvnilo jeho život.

Tam sa Ján aj narodil. Dostalo sa mu najvyššieho možného vzdelania svojej doby – študoval na univerzitách vo Wittenbergu, Lipsku a Padove. Stal sa lekárom – doktorom medicíny. Práve v talianskej Padove sa však stretol s problémami kvôli viere – ako evanjelikovi mu odmiet-

li uznať titul doktora filozofie. Ten mu udelili až na Karlovej univerzite v Prahe, kde niekoľkokrát aj vystúpil s prednáškami, dokonca sa stal aj jej rektorom.

Je známy svojou výskumnou prácou v oblasti anatómie a medicíny. V Prahe vykonal verejnú pitvu ľudského tela a podrobne svoje zistenia opísal. Jeho výsledky práce boli uznávané celou vedeckou spoločnosťou, vo svojej dobe bol významným odborníkom a priniesol nové poznatky, ktoré pomáhali zachraňovať životy.

Ako evanjelik celý život pevne stál na strane svojej cirkvi. Vďaka svojej odbornosti a úspechom sa stal dvorným lekárom cisára Rudolfa II., túto pozíciu však opustil a radšej pracoval pre jeho brata Matúša, ktorý bol naklonený protestantom. Protestoval proti zvoleniu katolíckeho Ferdinanda II. Habsburského, za čo sa dostal na pár mesiacov aj do väzenia vo Viedni. Podporoval odboj protestantských českých stavov proti katolíckym Habsburgovcom v roku 1618, čo sa mu stalo osudným. Po víťazstve Ferdinanda nad protestantmi na Bielej hore bol Jessenius opäť uväznený a spolu s ďalšími 27 českými páňmi sťatý na námestí v Prahe dňa 21. júna 1621. ■

D. J. JESENIUS V NAŠOM SPEVNÍKU

■ Luboslav Beňo

Pri 400. výročí smrti (21. júna 1621) slávneho lekára Jána Jesenia, ku ktorému sa hrdo hlásia rodom Slováci, pôvodom Poliaci a pôsobením Česi nám pripadá poukázať aj na inak pôstnu pieseň v našom spevníku (ES 119), pri ktorej je tak tajomne v našom vydaní uvedené, že autorom je D. J. Jessenius.

Pochopiteľne skrátené iniciály D. J. nás vedú k domnienke, že ide o skrátenú formu zápisu Doktor Ján. Lepšie na tom je staršie vydanie Tranovského kancionála, kde sme poľahky vyvedení z omylu, pretože tam sa dozvieme, že nejde o Jána, ale Justusa Jesenia, hoci aj ten bol doktorom (filozofie, neskôr aj teológie).

Kto bol Justus Jessenius, resp. v nemeckom prepise skôr známy ako Gesenius? Síce bol mladším súčasníkom nášho lekára (1601-1673), celý život prežil v Nemecku. Stal sa vplyvným a uznávaným teológom aj kazateľom svojej doby. Najprv pôsobil ako dvorný farár v katedrále v Hildesheime, neskôr ako hlavný farár v Hannoveri. Vyznamenal sa najmä v obnovení katolíckej výučby detí v období po zničujúcej tridsaťročnej vojne.

Spolu s iným autorom piesní, hannoverským právnikom Davidom Denickem prepracoval na modernejšie verzie texty starších nemeckých chorálov podľa vzoru básnika Mar-

MÍLNÍKY REFORMÁCIE - MÁJ 1521: LUTHER NA HRAD!

■ Luboslav Beňo

rina Opitza. Predovšetkým sa snažili zjednodušiť niektoré zložité a aj zastaralé výrazy. Pochopiteľne si však za to u svojich súčasníkov vyslúžili kritiku a Gesenius bol obvinený zo skrytého sympatizovania s katolicizmom. S týmito útokmi bojoval až do konca svojho života, podarilo sa mu od nich očistiť až ním samým vydanou prácou s názvom „Prečo sa nechcete stať rímskymi katolíkmi tak, ako boli kedysi vaši predkovia“.

Okrem zjednodušených starších piesní napísal aj svoje, ale keďže ich vydával nepodpísané, niekedy je ťažké odlíšiť, ktoré napísal on, a ktoré Denicke. Pripisuje sa mu len pár piesní, z nich pieseň Wenn meine Sünd 'mich kränken z roku 1646, v našom spevníku pod číslom 119 v preklade Vždy, keď sa hriechov dešim, je považovaná za najlepšiu z jeho piesní, s jej vypracovaním aj hĺbkou. Pôvodne mala 8 veršov, do súčasného spevníka sa dostala v skrátenej šesťveršovej forme. Údajne je iba prepracovanou staršou piesňou (Hilf Gott, dass mir gelinge), no nijako sa na ňu nepodobá. ■

Wormský snem síce pokračoval ešte celý mesiac ďalej, Lutherova úloha obhajovať svoje tvrdenia sa skončila a on koncom apríla zo snemu odchádza. Vyjadrenia cisára na jeho adresu boli pod vplyvom Ríma veľmi tvrdé, hoci nad reformátorom nezaznel nijaký zreteľný verdikt. No správy sa šírili rýchlo a wittenberský profesor sa vydal na niekoľkodňovú cestu domov ako skutočný hrdina, ktorý sa dokázal vzoprieť cisárovi a aj pápežovi!

Po odchode odbojného zástancu biblických zásad zo snemu cisár ešte 30. apríla zvolal poradcov, aby sa dohodli, ako konať v tejto kauze. Rozhodli sa, že cisár predloží snemu návrh, ktorý vypracoval pápežský nuncius Jeroným Aleander. On už všetko pripravil na 8. mája do tlače, ale napokon musel ešte počkať s tlačou na oficiálne vyhlásenie snemom.

Kurfirsti, keď sa už snem fakticky po rozlúčkovej ceremónii končil a ostávali iba posledné dva dni do konca na jeho technické uzavretie, Worms opustili 23. mája a veľké zasadanie oficiálne skončilo 25. mája. No ešte v ten istý deň, aj keď už snem skončil, cisár vydal rozhodnutie (v histórii známe ako wormský edikt), v ktorom bol Luther vyhlásený už nielen cirkvou, ale aj svetskou správou za nenapraviteľného kacíra, bolo za-

kázané poskytnúť mu strechu nad hlavou, mal byť zatknutý a odvedený do Ríma. Edikt mal datovanie 8. mája, aby budil dojem, že bol prerokovaný snemom, čo sa stalo viackrát sporom o jeho platnosti.

Čo sa stalo po ceste z Wormsu domov, poznáme ako zdramatizované najmä vďaka filmu z r. 2003. Historici sa domnievajú, že Luther už neplánoval ako cieľ cesty Wittenberg. Saský kurfirst vedel, aké je pre jeho chránenca nebezpečné nechať ho len tak, bez ochrany. Sám Luther pred odchodom zo snemu písal svojmu priateľovi L. Cranachovi, že sa nechá niekde schovať, len ešte nevie, kde. Parafrazoval pritom aj Ježišov citát „máličko a nevidíte ma a zase máličko, a uvidíte ma“. Napriek tomuto listovému dôkazu pre históriu plánovaný manéver musel byť čo najviac utajený. Zvlášť, aby sa to nedozvedela cisárska strana. Cestou ešte kázal v Eisenachu, kde ako dieťa chodil do školy. Odišiel odtiaľ 4. mája, počas prechodu cez durínsky les pri hrade Altenstein sa odkiaľsi objavili ozbrojení jazdci a prinútili ich zastaviť. Luthera prinútili vystúpiť, pešo ho hnali preč z dohľadu jeho sprievodcov, potom dostal koňa a pokračovali do pripraveného cieľa. Jeho priateľ, Nikolaus von Amsdorff, ktorý bol súčasťou sprievodu a o celej akcii dobre vedel, skvelo zahral prekvapenie a po celej krajine sa rozšírilo, že Luther zmizol a je možné aj najhoršie.

Hrad Wartburg nad Eisenachom sa stal útočiskom, kde reformátor žil

ukrytý ako junker Jörg, rytier Juraj. Celá krajina síce očakávala reformáciu cirkvi aj spoločnosti, hlavný hrdina však z bezpečnostných dôvodov od mája 1521 do februára 1522 zmizol z očí. Reformácia musela pokračovať bez neho a aj jeho návrat zapríčinilo až radikálnejšie vystupovanie niektorých vodcov, najmä Andreasa Karlstadta.

Tajný pobyt však rozhodne nebol nejakou dovolenkou. Mesiace prežité za kamennými múrmi tohto veľkolepého hradu boli prínosom pre cirkev aj pre celé Nemecko, ale o tom si ešte napíšeme pri nejakej inej príležitosti okrúhleho 500. výročia reformačného hnutia. ■

ANKETA: ČO ROZUMIETE POD SLOVOM KROTkosť?

■ Zozbierala: Monika Beňová

Pokoj, pokora. (Helena Imrová, Čakanovce)
Vlastnosť – prístup bez vzpierania sa. (Ivana Jelen, Bratislava)
Tichosť srdca. (Daniela Mikušová, Svätý Peter)
Prijať všetko, aj keď niekedy riadne ťažké, čo nám náš Pán nadelil. (Xénia Šándorová, Devičany)
Umiernenosť. (Katarína Lešková Šiňanská, Dargov)
Skrotenosť = hormóny pod kontrolou. (Radovan Gdovin, Dobšiná)
Pokora, umiernenosť, rozvaha. (Helena Hlavatá, Boliarov)
Asi odvodené od koreňa slova krot', chápala by som to asi vo všetkom,

názoroch, správani, obliekaní, možno v celom bytí človeka. (Daniela Lukačová, Nižná Kamenica)
Opak divokosti. (Erika Zikmundová Slabá, Neveklov, ČR)
Tichý. Pokorný. Poslušný. (Martina Hašková, Čakanovce)
Krotkosť, poslušnosť za mně. (Nella Aleš, Třinec, ČR)
Pokoj, ktorý nám On daroval... (Marián Galdun, Rankovce)
U mňa to evokuje akúsi pokojnosť no nie spokojnosť. Krotkosť je, keď som tichá, mierumilovná, pokojná a poslušná. (Zora Fox, Ďurďošík)
Význam je asi jiný, ale mám to spojené s "nejdřív myslí a až pak jedne a mluv." (Adam Marosz, ČR)
Pokorný a poslušný. (Robby Geza, Košice)
Poslušnosť. (Anna Začková, Bačkovík)
Pokora. (Lenka Grešová, Bačkovík)
Bázeň, pokora, rešpekt. (Juliána Dolgošová, Vyšná Kamenica)
Pokora a bázeň pred Hospodinom. (Ludmila Grešová, Bačkovík)
Niečo, čo sa jedným slovom vyjadriť nedá ...je to zdržanlivosť od zlého slova, ak ho chceme vysloviť ... Je to zdržanlivosť pred hriechom ... Je to pokora pred Božím plánom, aj keď nám to niekedy každému trochu chýba a nevieme sa „zmieriť“ s tým, čo sa práve stalo, no s odstupom si to uvedomíme Krotkosť je to, čo v dnešných časoch potrebuje cele ľudstvo ... Krotkosť sa v zlých tvrdeniach a rozširovaní nenávisti, naopak šíriť Božie slovo medzi každým, s kým sa stretávame ...

Šíriť ho krotkosťou... A príkladom správania sa kresťanov. (František Lušecký, Košice)
Pokora, rešpekt, poslušnosť. (Kristína Jenčarová, Rankovce) ■

PREŽITÉ Mesiace APRÍL AJ MÁJ

■ Ľuboslav Beňo

S vďačnosťou v srdci musíme priznať, že tieto mesiace, ako aj celé obdobie pred nimi môžeme nazvať ako „prežité“. Ved' celá tá pandémia na počiatku vyzerala tak hrozivo.

Spomíname si, ako pred rokom, keď sa ešte len začínali prijímať opatrenia, sme ich so strachom dodržiavali. Pred obchodmi stáli rady disciplinovaných kupujúcich pekne v odstupoch, dokonca mnohí – možno aj väčšina – si navliekala gumené rukavice.

Po roku skúseností sme už možno múdrejší, alebo sa správame presne podľa scenára, ktorí predpovedali epidemiológovia, ktorí hovorili o tom, že to vždy tak býva pri prvej vlne akejkoľvek epidémie aj inde vo svete, že ľudia sú najprv obozretní, ale potom si zvyknú na hrozbu a dodržiavanie zásad sa poľaví a s tým nastávajú aj ťažkosti, druhá, tretia či ďalšie vlny...

My sme ... prežili. Nie všetci, ďakujeme Pánu Bohu, že zvlášť v našom prostredí sme nemali veľa prípadov ako na iných miestach Slovenska. Mám kolegov, ktorí ešte v marci svedčili, že už za prvý

štvrtrok pochovali viac ľudí, než za celý rok predtým a väčšina s touto novou chorobou.

Pochopiteľne, spoločnosť nemôže žiť zatvorená v karanténe celý rok. Postupne prichádzali a prichádzajú uvoľnenia opatrení. V cirkvi však dochádza k uvoľňovaniu najpomalšie spomedzi všetkých oblastí. Kým iné organizácie istý čas v sedemstupňovom semafore bežali na tretej priečke, cirkvi s jedným človekom na 15 m2 ostávali stále v 6. stupni... Iste, dôvody boli najmä tie, že do kostolov prichádzajú viac starší ľudia a tí sú ohrozenejší, navyše sa tam spieva a spev – podobne ako hlasné rozprávanie je po kýchaní a kašľaní príčinou najväčšieho uvoľňovania sa kvapôčok z možným vírusom do vzduchu napriek používaniu ochranných rúšok či respirátorov. Tak nám kostoly ostávali zatvorené, resp. sme mohli začať so systémom 10 – 15 ľudí na bohoslužbách.

Počas tých dvoch mesiacov sme prežili celé veľkonočné obdobie až po svätodušné sviatky a trojičnú nedeľu celkom na konci. Bohoslužby boli stále dostupné aj na internete, postupne sme pre náročnosť upustili od náročného strihania videí, prestali sme s čítaním textov nahrávaných oslovenými ochotnými bratmi a sestrami. Kázne sa popritom dostávali až do schránok – vlastne až dovtedy, kým uvoľňovaním opatrení nebolo možné otvoriť kostoly na normálny režim.

Po celý máj sa konali bohoslužby s Večerou Pánovou, vždy iba pre

obmedzený počet účastníkov.

Konfirmačná príprava ako aj do-rast, mládež či rodinky sa spájali cez internetové aplikácie, takéto stretnutia ešte umožnené neboli. Každý piatok sme sa mali možnosť cez kamery stretávať aj na biblických hodinách pri podobenstvách z Lukášovho evanjelia.

Obaja sme nahrávali zamyslenia aj pre portál Počúvame slovo Božie, ktoré pripravuje naša cirkev. Nahrávky – celkom štyri – sme konali v Rankovciach a Čakanovciach a na kanáli youtube boli dostupné v týždni 19.-25.4. Podobne sme robili neskôr nahrávky aj v Bačkovíku a Boliarove, tieto budú dostupné v týždni 9.-15.8.2021.

Počas týchto dvoch mesiacov sme boli svedkami sobáša mladomanželov Ivana Šišku z Rankoviec a Miroslavy Kožuchovej z Košíc, obaja si povedali svoje „áno“ v Rankovciach 5. 4. 2021 hneď po tom, ako po náležitej príprave nevesta vstúpila krstom svätým do našej cirkvi. Obom mladomanželom blahoželáme!

Rozlúčili sme s bratmi Dušanom Ileninom, 34-ročným z Boliarova a Jánom Fedorom, 85-ročným z Čakanoviec. Pozostalým rodinám obidvoch zosnulých prajeme Božie posilnenie v zármutku. Váš farár. ■

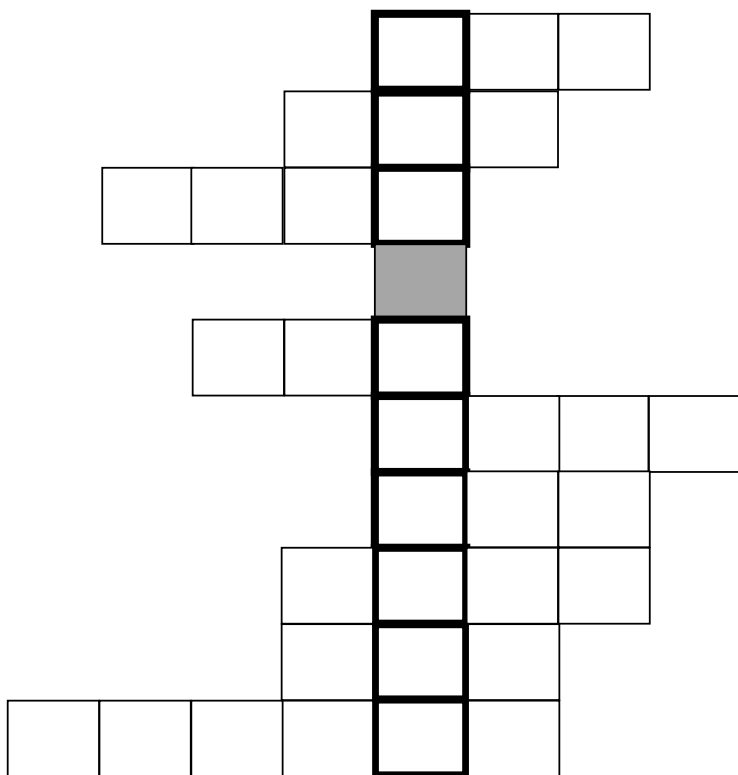
DETSKÁ STRÁNKA

■ Juliana Dolgošová

**Vieš, aký sviatok slávime na druhú májovú nedeľu?
Skús vylúštiť tajničku a dozvieš sa odpoveď.
Vyfarbi si krtka s kvetinkami.**

1. budova, v ktorej bývaš
2. strážne zviera
3. časť ruky
4. planéta, na ktorej žiješ
5. dopravný prostriedok
6. opak svetla
7. listnatý strom
8. produkt včiel
9. voňavý jarný fialový kvet

UKÁŽ, KOĽKO VIEŠ O SLOVENSKU!

■ Lucia Godušová

Vieš, v čom je tvoj kraj výnimočný?

1. Vieš, koľko krajov má
v súčasnosti Slovensko?

- a) 9
- b) 11
- c) 7
- d) 8

2. Zoraď tieto tri kraje podľa rozlohy
od najväčšieho po najmenší:

- a) Žilinský, Banskobystrický,
Košický
- b) Banskobystrický, Prešovský,
Žilinský
- c) Prešovský, Košický, Žilinský
- d) Žilinský, Prešovský, Košický

3. Ktorý kraj má
najmenšiu rozlohu?

- a) Trenčiansky
- b) Trnavský
- c) Košický
- d) Bratislavský

4. Vieš si tipnúť, koľko máme
na Slovensku všetkých okresov?

- a) 63
- b) 48
- c) 79
- d) 59

5. Historické oblasti Orava, Liptov,
Turiec, Kysuce a Horné Považie pa-
tria do:

- a) Žilinského kraja
- b) Trenčianskeho kraja
- c) Trnavského kraja
- d) Banskobystrického kraja

6. Ktorý kraj má najmenšiu
hustotu obyvateľov?

- a) Trnavský kraj
- b) Prešovský kraj
- c) Žilinský kraj
- d) Banskobystrický kraj

7. V ktorom kraji žije
najviac obyvateľov?

- a) V Prešovskom
- b) V Nitrianskom
- c) V Banskobystrickom
- d) V Bratislavskom

8. V ktorom kraji nájdeme
jaskyňu Driny?

- a) V Trnavskom kraji
- b) V Bratislavskom kraji
- c) V Trenčianskom kraji

9. Koľko okresov má
Nitriansky kraj?

- a) 3
- b) 6
- c) 4
- d) 7

Správne odpovede: 1. d, 2. b, 3. d, 4. c, 5. a, 6. d, 7. a, 8. a, 9. d

CIRKEVNÝ ZBOR ECAV RANKOVCE

PROGRAM ZBOROVÝCH PODUJATÍ

MÁJ & JÚN 2021

Postupné uvoľňovanie opatrení, v súčasnosti sme v žltej zóne, čo z opatrení prináša:

1. Bohoslužby: V interiéri sedenie na 50% a v exteriéri 75% kapacity, do 500 osôb v exteriéri, do 250 v interiéri, na státie v interiéri 100 a v exteriéri 250.

2. Pastoračná služba: Podľa semaforu pre cirkvi (duchovnú a pastoračnú službu)

3. Obrady: (sobáš, krst, pohreb) povolené

Všetko za dodržiavania predpísaných hygienických opatrení – rúška, dezinfekcia, rozostupy.

V mesiaci máj a jún sme sa rozlúčili: s Jánom Fedorom – 29.5.2021, Čakanovce, Katarínou Flit'arovou – 4.6.2021, Rankovce; Milinou Kmecovou – 15.6.2021, Mudrovce; Annou Dutkovou – 19.6.2021, Bačkovík.

Aktivity v cirkevnom zbere:

- besiedky – v Rankovciach riadne o 9.30 v nedeľu; inde formou animovaných videí vo fb skupine besiedkový tím
- konf. príprava – v nedeľu o 15.00
- dorast – v nedeľu o 16.00
- mládež – v sobotu o 18.00
- rodinky – párnú sobotu o 19.30
- stretnutie pre ženy – 1. pon. v mes. o 19.30

do konca mesiaca jún – videonahrávky skrátených pobožností na nedeľu
uverejňovanie nedeľňajších kázni na webovej stránke zboru
podcast o ženách v Biblii – Támar

OSPRAVEDLNIENIE:

Redakcia zb. časopisu SLOVO sa ospravedlňuje za meškanie s vydaním májového čísla. Vzniklo najmä z dôvodu pracovného vyt'azenia bratov a sestier, ktorí stoja v tejto službe. Preto vychádza dvojčíslo máj-jún. Ďakujeme za pochopenie.

Bud'te požehnaní!
Vaši farárovci

Vydavateľ: Cirkevný zbor ECAV Rankovce **Redakčná rada:** Ľubo Beňo, Monika Beňová, Katarína Hašková, Mária Hrehorová, Daniel Goduš, Lucia Godušová, Janette Peková, Milan Vojtko **Grafika:** Ora et Labora et Lege s. r. o. **Ročník:** XXV. **Číslo:** 5 - 6 **Adresa redakcie:** Ev. farský úrad, Rankovce 21, 044 45 **Mobil:** 0918 828 307 **E-mail:** casopis.slovo@gmail.com (redakcia), ecav@rankovce.sk (farský úrad) **Web:** ecav.rankovce.sk **Obálka:** Ilustračný obrázok.